

grad na Nemškem kraj reke Rajne. Logarja Mohorka pa je tako hudo vest pekla, da je sam obstal pred sodno oblastjo, kar je s Falkenbergom storil, da sta se namreč z svetilnico nad veliko Karlovco postavila in nesrečnega Šteberka v ta požiravnik zapeljala, kjer so ga silni valovi požerli. Bistriški opat so od žalosti zboleli, in s svojimi duhovnimi brati vsaki dan molili za spokorjenje svojega nesrečnega unuka.

X.

Sveti večer je. Pobožni menihi bistriškega kloštra so ravno pri svoji slabi večerji. Celi dan so se postili zavoljo velikega praznika drugi dan. Vse je tiho v kloštru, kakor v globokem duplu. Postava jim prepoveda, da na ta sveti dan le besedice ne smejo pregovoriti. Zunaj je nebo jasno; al merzla burja piše, da vrata škripljejo.

Ravno so namenili opat z malim zvončkom pozvoniti v znamenje, da imajo menihi vstati in se v cerkev podati k molitvi, ko hipoma nekdo na vratni zvon pozvoni. Vrtar teče hitro in vpraša, kdo je? „Nesrečen romar — mu odgovori slab glas — kateri nima ne mira ne pokoja, kterege huda vest tere, kateri je že skor na pol mertev, in komaj nosi polomljene kosti“.

Vrtar odpre in pelje tujca v sobano, kjer so menihi bili zbrani. Vsi se prestrašijo, ko zagledajo sivega starca z upadlim licom in dolgo sivo brado. Medle oči so pričevale, da je nekaj v njih gorel živ ogenj. Popotnik po romarsko oblečen se vsede na klop in začne govoriti:

„Ne morem se dolgo na nogah deržati. Hudo me vije po drobu, in vsi udi so se mi polomili od neskončno ostre zime. Jaz potujem v Rim pred svetega očeta papeža, da tam slišim iz ust namestnika Zveličarjevega odvezo svojih velikih grehov. O strast — o strast — o ti nesrečni kloster bistriški, da bi te nikdar vidil ne bil“.

Vsi menihi pri teh besedah začnejo eden drugega plašljivo gledati.

Romar govori dalje: „Vi se čudite, da se pritožujem čez Vaš tih samostan; čujte, jez sem grof Falkenberg. Gotovo še nekteri med Vami so poznali opata Bernarda iz žlahnega grofovskega roda Falkenberskega. Jez sem njihov unučič. Biló je že pred tridesetimi leti, kar sem prišel iz svoje domačije na Nemškem svojega strica obiskat. V Loki sem vidil lepo hčer plemiča Karlovškega in prosil za njeno roko. Al zavergla jo je, ker je že ljubila viteza Šteberskega. Gotovo med Vašim narodom še živi žalostna povest, da sem jez kriv smerti mojega takmeca. Pobegnil sem na Nemško; al z menoj je šlo tudi zločinstvo, in me preganja noč in dan. Zidal sem cerkve za pokoro svojih grehov, molil in postil se, kakor najostrejši pušavnik; al vest moja mi ne dá mirú. — O Jelka, Jelka, da bi ti prosila za me, lepa nedolžna duša“.

„Ona ni več na svetu — rečejo opat — al ne obupajte; naš Izveličar je odpustil razbojniku na križu, tako tudi Vam bode odpustil, ako ste skesanega serca in imate pravo zaupanje v milost Božjo“.

„Vam je, kakor vidim, treba tople hišice in hrane. Nesita brata nesrečnega gosta v mojo hišo in oskerbita njegovo utrudeno truplo. Mi drugi pa pojdemo molit za pokoj njegove duše“.

Na božičevo pokliče romar častivrednega opata k sebi in jim reče: „Vidim, da se približuje konec mojih dnevov; pomirite me z Bogom“.

Podelili so mu sv. sakramente umirajočih.

„Sedaj pa naj se zgodi Božja volja!“ — zdihne Falkenberg — „Prejmite to mošnjo cekinov in služite sv. maše za pokoj moje uboge duše, to pismo pa izročite mojemu bratu v Ehingu. Hvala Bogu, da bodem našel svoje pokojšije v bližini svojega strica!“

Proti večeru je oznanil mertvaški zvon bistriški okolici, da je grof Jörge Falkenberg umerl. §. §.

Kratkočasnica.

Kervava bitva in konec vojske. *)

Bojna tromba zapoje, — mravljinici s svojimi zvezniki zaženó krik in jamejo s „cestnim prahom“ streljati, da se kadí, da vojak vojaka ne vidi. Bombe neznane padajo med žabe, ktere straha ne vedó, kaj bi počele. Cele verste hrabrih žab poderó junaški mravljinici z morivnimi kartečami. V mlaki, že sami na sebi gerdi, plavajo mertve in ranjene trupla razmesarjenih kvakavk.

Za malo časa prenehajo zmagoviti mravljinici, da bi se okrepčali, zakaj zvonilo jim je že po trebuhu. Vojarstvo mušje, ki je pa tudi kot lahko konjarstvo na bregu mlake stalo, privleče raznega živeža in močnih pijač. Tudi jim je cestni prah že pošel, toraj je bilo treba drugega namesti. Ko pa na mlako pogledajo, se zavzamejo nad brezštevlnimi mertvimi žabami, ktere so v slavnem boji za kroto in mlako tako junaško svoje življenje zgubile. Tù plava stegno, tam glava, tukaj kos života in sam ne vem, kaj še. Mlaka je kervava, kakor nekaj voda v Egiptu. Milo se stori hrabremu vodju pri tej prikazni; vés je omamljen, pa, kaj bi ne bil, saj je takega života. Spomni se, da so žabe mirú prosile, pa se oni niso hotli pomiriti, in žal mu je, da se je toliko žabje kerví prelilo. Pošlje toraj svojega klicarja k žabam, naj se pomiri z njimi. Klicar gré.

Žabe to slišati, zaragljajo, da bi bila kmalo cela armada oglušila. „Koga, koga? mir, mir? Me nočemo od mira nič slišati. Zdaj ko so opešali, pa gredó ti erjavci, ti mravljinici in se hočejo pomiriti! Nak, nak, se bomo še počile z vami. Koj nazaj v tabor, ti buzakljunski hinavec! Če ne, ti bomo pot pokazale!“

Klicar mravljiniec beží in leti nazaj v tabor. Vse mravljiše se vstopi okoli njega, in poprašuje kaj in kako je opravil, in zakaj je tako naglo nazaj prismodil.

„E, kaj nek! Saj nočejo mirú; zmerjajo nas z lenuhi, erjavci in sto drugimi priimki. Kar koj sem mogel mesto zapustiti; če ne, po meni bi bilo“.

„Kaj, ali ta merčes — povzame besedo vodja — kaj ta merčes nas bode gospodaril? Permaruha! če moramo vsi pasti do zadnjega, jenjali pa ne bomo. Vse vse, kar jih je v mlaki, morajo poginiti, pred ne bomo mirovali! Nak!“

Tako govori vodja. Vesel krik nastane na to, da ljubljanska okolica ne pomni še takega; še celó takrat, ko so se Krakovčani s Šiškarji topli, ni bilo takega hrupa, pa se vé, to je bilo že zdavnej.

Zdaj se vsede armada po travi in jé in pije, da je kaj. Marsikake „vinske“ se pojejo, med drugimi tudi tista od „vinskega brata“. Vsi najboljši pevci, tenoristi in basisti, se spravijo vkupaj, zazijajo in tako zapojó, da — jez ne morem popisati. Pesem se je tako-le glasila:

Dokler bom živel na svet',	Kdor bo okolj groba šel,
Zmiraj bom vince pil;	Spomnil se bo:
Kadar bom pa mogel umret',	Ta je bil vinski brat,
Truplo v grob, truplo v grob,	Pil ga je rad,
Firkelj na grob!	Ta je bil vinski brat,
	Pil ga je rad! Narod.

O sladkem petji zaspí armada. Samo razpostavljene straže korakajo v nočni tihoti po taboru, da bi se sovražnik ne priklatil in jih ne napadel. Pa kaj mislite? „Stoj, kdo si?“ — vpije straža. Joj, černa stvar se prestraši. „Pok“ počí puška, in armada je koj po koncu. „Ali ga vidite, ali ga vidite, špijona, ogledúha? Buzarada! zdaj mu bomo kosti poravnali. Bomo že pokazali, kdo da smo mi. „Ala z nami“ — vpije vojaštvo, in vleče za vse štiri žabo sred tabora. Tako so jo topli potoma, da je bilo kar joj. Ona pa raglja na vso moč, prosi in joka, pa mravljinici so terdega serca. Zdaj ji pribriše eden eno za uho, drugi jo bercne in tretji prekucne. Tako neusmiljeno so res z njo ravnali, da se nekterim mravljincom celó smili. Kar pride vodja, kterege je nenavadni hrup zbudil, in praša, kaj da je? Ko

*) Konec kratkočasnice v listu 4. in 6.

mu povejo, je sodba naglo sklénjena. Zapové žabo v prevertano škatlo zapreti, in jo tû s šipanjem in z bodenjem mučiti. Nič bolj ni mogel mravljincem vstreci kakor s tem. Škatla je berž tû, in hajd! z žabo va-njo. Reva je prosila, pa mravljinci so leseni. Zdaj lazijo pri vseh luknjah v škatlo, in šipajo in grizejo nesrečno žabo, da po hudih mukah revno pogine.

Dan se napoči. Armada stoji spet na bregu mlake. Bojna tromba zápoje in boj se ponovi. Strel je tako strašen, da se zvonik sv. Florijana trese, in ljudje iz Kurje vasí kupoma bežé. Dim je tak, da se po beli Ljubljani kadí, kakor bi se bil pekél odperl. Strah prevzame hrabre „argonaute“.

Pa tudi žabe niso samo gledale, ampak streljale so v mravljiše, da so cele verste padale. Tako silno so topovi teh in unih pokali, da se je drob zemlje stresal. Versta za versto pade, mravljinec za mravljincem se zverne kervavo v prah, žaba za žabo se stegne, kvaka za kvako pojema. Klanje in morenje terpi neprenehoma, in zmaga je zdaj pri teh, zdaj pri unih. Lahki konjiki muhe, z oklepniki čmerli ponové boj, napadejo žabe od vseh strani, in jih zbadajo s svojimi bodali. To pomaga. Žabe so premagane. Kar jih še ostane, se potopé v mlako. Vesel krik zmage zadoni zdaj po hrabrih verstah mravljincov in junaških švadrnih zveznikov. „Zmaga je naša in vaš je beg“ — vpije nadušena armada.

Ko pa brezštevilne mertve zagledajo, jih obide neznana tuga. Kako vse te mertve pokopati? — Skopajo prebrisani mravljinci vodotoč do Ljubljanice, da voda iz mlake odteče, in v jami tako narejeni hočejo zveste tovarše pokopati. Voda odteče, in žabe, ktere so se sovražniku skrile, ostanejo na dnu. Mravljinci zagledavši jih, planejo nad-nje, jih pomoré in vlečejo v Ljubljano za zid na prodaj, — bilo je ravno v petek zjutraj. Zdaj pomečejo v globoko jamo razmesarjene trupla, jo zasujejo in nagrebejo visoko gomilo, in ustrelé enekrat na čast rojakom, ki že tako zgodaj v hladni zemlji počivajo. „Živio mravljinci, živio zvezniki!“ — vpije hrabra armada, in koraka med petjem in godbo domú. Žabji rod je pokončan; kar ga je ostalo, je prodan. Za zidom v beli Ljubljani ga prodajajo in kupujejo o petkih; če ni res, pa idimo gledat.

Tako je mravljinceva dogodba končana. J. F. Št.

Dopisi.

Iz Dunaja 11. sušca. — o Prejmite, ljube „Novice“, danes nekoliko verstic iz serca cesarevine naše. Odkar je pust minil, imamo veliko manj zabav. Kurent je pokopan in ž njim noroglave zabave; javni plesi so nehali, in akoravno je ljudi mnogotere vere tukaj, se vendar pozná, da imamo — post! Nočem Vam pisati, kako se žurnalisti kavsajo in se judje veselijo, — tudi ne, kako visoke gospode goljufe zapirajo; to Vam povejo tako dunajski časniki! Priobčiti pa Vam morem za nas Slovence veselih reči. V nedeljo 4. t. m. smo imeli prijazen dan; pomladanska sapica se je razlivala po obnebjí in mikalo nas je vse zeló, iz izbie zleteti in se sprehajati pod milim nebom. Zadenem jo tudi jez z nekim prijatlom v „Prater“, in ko sem se nadihal pomladanske sape in je začelo se že mračiti, so me noge jele že boleti in v želodcu se je unela želja po neki pijači, ki jo tudi naše slovenske mamice, tetke in babice tako rade serkajo, namreč po — kavi. Gnalo me je naprej med trumami sprehajoče se gospóde skoz „Jägerzeile“ in čez donavski kanal v mesto, in ne vem, kako, zabredel sem v „Wollzeile“ v „Bader-jevo“ kavarno. Pa kako se je razveselilo moje serce, ko zagledam tukaj mnogo mojih znancev in nadepolnih naših mladih pisateljev! Vsedem se k njim; oni pa so jeli mi marsikaj o naših slovstvenih stvaréh pripovedovati. Najbolj radovalo pa me je, da sem našel na mizi naše jugoslovanske časnike „Novice“, „Slov. Glasnika“, „Danico“, „Narodne Novine“, „Napredak“, „Gospodarski list“, „Katolički list“, „Glasnik Dalmatinski“, „Srbs.

Dnevnik“ itd. Povedal mi je prijatelj, da so te liste si rodoljubi deloma sami naročili za kavarno, deloma jih tudi omišluje kavarničar. Pričakujejo še tudi gosp. Čakrovo „Slovensko“ iz Novega Sada, ktera bode, kakor se nadjamo, prav zanimiva za vse Slovane. Res vesela in zanimiva novica za vsakega Slovenca mora to biti, kako navdušeni in uneti za národ svoj se zbirajo nadepolni mladi naši jugoslovanski sinovi okoli mize, na kateri stoji hrana duševna iz raznih krajev jugoslovanskih. Serce mi je veselja bobnelo po persih, ko sem vidil tû pri eni mizici Slovence, ondi pri drugi brate Horvate, pri tretji Serblje, sopet pri drugi Istrijane in Dalmatince, ki pa vsi se prijazno bratijo in pogovarjajo in le na eno reč mislijo: na napredek literature in izobraženje naroda svojega. — Da nismo slovenski mladenči pod krinko lepega spola prikovani, naj kaže še sledeča novost: Zbralo se je družtvice Slovencev, Horvatov in Serbljev, ki se shajajo ob pondeljkih v „Lothringar-jevi“ gostivnici na „Kohlmarkt-u“ in popevajo mile nam jugoslovanske. Imajo jednega „predsednika“, ki za pošteno zabavljanje skerbí, in jednega „chormeistra“, ki napravlja k slovenskim pesmam mične napeve. Tako se kratkočasijo pri kozarcu „Švehatskega Lager-a“ ali pri kupici rujnega vinca s popevanjem národnih in drugih lepih pesem, ter spričujejo nemškemu svetu, da tudi pesem slovenska je — krasna! Da se to početje ne spodtakne nad kakim kamnom, si je pridobilo družtvice tudi policijsko dovoljenje. — Zadnje dni preteklega mesca smo dobili tudi od dr. Agustinovića-a izdane „Prvince“ v oni novi pisavi, ktero že menda „Novice“ poznajo, v roke. Škoda, da gosp. vrednik ne odjenja od svoje misli, da le njegov list sam je s pravo pisavo pisan! Ako bi pisal, kakor se pišejo navadno horvatski listi, gotovo bi njegov lepi namen veselo in lepo cvetje rodil. Tako pa si skoro nikdo noče naročiti tega časopisa in berž ko ne mu bomo kmalo sopet peli: „requiescat in pace!“ Naj bi učeni gosp. dr. Agustinovič premislil kritiko o njegovi pisavi, ktero je „Napredak“ prinesel v 1. broji t. l., in naj bi se po nji obnašal! — Kadar bom sopet kaj zanimivega v novičarsko torbico nabral, ne bom odlašal, Vam, ljube „Novice“ vse priobčiti. Z Bogom!

Iz Dolenskega. J. — š — V nekterih krajih Dolenskega je revšina taka, da se Bogu usmili! Lakota tare mnogo revežev tako, da se jim ne godí nič bolje kakor unim na Horvaškem in Isterskem, kterim so, kakor smo v „Novicah“ brali, presvitli cesar na pomoč prihiteli. Da bi se tudi na naše reveže na Dolenskem milostljivo ozerli! Pričakovaje take vikše milosti, ki more saj nekoliko pomagati več revežem, položim danes dobrotnikom in dobrotnicam le milo prošnjo za eno družinico, ki lakote omedljuje. V neki stranski bajtici, v ktero sneg in burja piše, na spodnjem Dolenskem, že več mescov troje bolnih oseb, med njimi tudi majhen otrok, kruhka prosi; — zdi hujejo in ječijo kakor revne duše v vicah. Ko so bili zdravi, so si le s tem življenje ohranili, kar so si z rokami prislužili; dolga bolezen jih tako silno terpinči, da jim je že več telesnih udov pokvarila, in res! obupati bi jim bilo v tako žalostnem stanu, ako bi se z vero ne tolažili. Sosedje njih so jim ubogajme dajali, dokler so sami kaj imeli; al zavoljo lanske slabe letine so zdaj že sami v takošnem pomanjkanji, da jih z milošnjo še dalje podpirati ne morejo. Mili glas teh vpijočih betežnikov: „pomagajte! usmilit se nas!“ je pisatelja teh verstic (dušnega pastirja) tako v serce ganil, da se ne more dalje zderžati, da bi miloserčnih dobrotnikov in dobrotnic, kteri so že večkrat revežem svoje dobrotljive roke odperli, ne poprosil rekoč: Usmilit se jih! usmilit se jim! saj se bo tudi usmiljeni Jezus vas usmilil! Mili dar pa, če je tudi še tako majhen, prosim čast. vredništvu „Novic“ ali pa „Danice“ izročiti. Ako bi pa kak duhoven ali drug dobrotnik hotel berže kaj darovati, je prošén poslati po pošti do Novega mesta poste restante z napisom J. — š —